

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 73/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť súdneho exekútora Ing. K. M., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky dodatočným platobným výmerom na daň z pridanej hodnoty Daňového úradu K. sp. zn. 709/340/15124/2004 z 19. marca 2004 a rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky pracovisko K. sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo 6. júla 2004 a porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sž-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2007 faxom a 26. januára 2007 osobne doručená sťažnosť súdneho exekútora Ing. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy dodatočným platobným výmerom na daň z pridanej hodnoty Daňového úradu K. (ďalej len „daňový úrad“) sp. zn. 709/340/15124/2004 z 19. marca 2004 a rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky pracovisko K. (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo 6. júla 2004 a porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sž-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že daňový úrad 23. septembra 2003 vydal dodatočný platobný výmer na daň z pridanej hodnoty č. k. 709/340/39239/2003/Bol, ktorým vyrubil sťažovateľovi ako daňovému subjektu daň z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie január – december 1999 spolu v sume 802 225 Sk, a to na základe výsledkov daňovej kontroly uvedených v protokole č. k. 709/340/35510/2003/Bol z 5. augusta 2003, ktorému prechádzalo vykonanie daňovej kontroly. Sťažovateľ dodatočný platobný výmer daňového úradu napadol odvolaním zo 17. októbra 2003 doplnenom 12. novembra 2003. Daňové riaditeľstvo v odvolacom konaní vedenom pod č. VI/256/3/29/2004 rozhodnutím z 9. januára 2004 zrušilo dodatočný platobný výmer daňového úradu a vec mu vrátilo na ďalšie konanie a rozhodnutie. Následne daňový úrad 19. marca 2004 vydal pod č. k. 709/340/15124/2004 dodatočný platobný výmer na daň z pridanej hodnoty, ktorým sťažovateľovi vyrubil daň z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie august – december

1999 v sume 279 727 Sk. Proti tomuto dodatočnému platobnému výmeru podal sťažovateľ odvolanie z 26. apríla 2004, ktoré daňové riaditeľstvo rozhodnutím č. VI/256/1703/3466/2004 zo 6. júla 2004 zamietlo pre jeho neodôvodnenosť (§ 48 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov). Sťažovateľ sa následne žalobou z 23. augusta 2004 domáhal na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia daňového riaditeľstva zo 6. júla 2004. Krajský súd žalobu sťažovateľa rozsudkom č. k. 1 S 32/04-30 z 18. marca 2005 zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006 rozhodol tak, že rozhodnutie krajského súdu z 18. marca 2005 potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: *„Sťažovateľ je presvedčený o tom, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo dňa 4. 8. 2006 a postupom Najvyššieho súdu SR, ktorý mu predchádzal, bolo porušené jeho právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy súdom zakotvené v článku 46 ods. 2 Ústavy SR, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej dohovoru v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní základných práv a slobôd zakotvené v článku 13 odsek 1 Ústavy SR.*

Sťažovateľ je presvedčený o tom, že dodatočným platobným výmerom na daň z pridanej hodnoty Daňového úradu K. sp. zn. 709/340/15124/2004 zo dňa 19. 3. 2004 a postupom, ktorý mu predchádzal, bolo porušené právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, právo vlastníť majetok zakotvené v článku 20 ods. 1 Ústavy SR s právo na pokojné užívanie majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo nebyť zbavený majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní základných práv a slobôd zakotvené v článku 13 odsek 1 Ústavy SR.

Sťažovateľ je presvedčený o tom, že rozhodnutím Daňového riaditeľstva SR pracoviska K. sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo dňa 6. 7. 2004 a postupom, ktorý mu predchádzal, bolo porušené právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, právo vlastníť majetok zakotvené v článku 20 ods. 1 Ústavy SR s právo na pokojné užívanie majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo nebyť zbavený majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní základných práv a slobôd zakotvené v článku 13 odsek 1 Ústavy SR. (...)

Najvyšší súd SR ako súd, ktorého rozhodnutím bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe sťažovateľa proti rozhodnutiu správneho orgánu, porušil vyššie namietané práva sťažovateľa tým, že pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutí daňových orgánov aplikoval ustanovenia všeobecne záväzných predpisov - Zákona č. 289/1995 Z. z. spôsobom, ktorý je v rozpore s uvedenými základnými právami sťažovateľa. (...)

Podstatou argumentov sťažovateľa tak v konaní pred daňovými orgánmi, ako aj v konaní pred všeobecnými súdmi bola skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie dodatočný platobný výmer vydaný správcom dane je nezákonným rozhodnutím, pretože sťažovateľ nebol osobou vykonávajúcou zdaniteľné plnenia a preto kontrola týkajúca sa dane z pridanej hodnoty, ako aj dodatočný platobný výmer, ktorý bol na základe jej výsledkov vydaný, boli vykonané a vydané v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov, predovšetkým Zákona č. 289/1995 v znení platnom v čase, ku ktorému sa dodatočný platobný výmer vzťahuje v rozpore s ustanovením Zákona č. 511/1992. Napriek tomu, že na túto skutočnosť poukazoval sťažovateľ na všetkých stupňoch správneho aj súdneho konania, tak daňové orgány, ako aj všeobecné súdy sa touto námietkou sťažovateľa nezaoberali. Podľa názoru sťažovateľa však vyriešenie tejto otázky je nevyhnutné pre posúdenie, či správca dane bol oprávnený vykonať daňovú kontrolu, či správca dane bol oprávnený vydať napadnutý dodatočný platobný výmer. (...)

Je nesporné, že sťažovateľ ako exekútor si uplatnil vrátenie zaplatenie dane z pridanej hodnoty za rok 1999 z dôvodu, že nespĺňal podmienku § 2 ods. 2 písm. a) Zákona č. 289/1995 Z. z., pretože neuskutočňoval zdaniteľné plnenia, ani nevykonával

podnikateľskú činnosť, ani činnosť súvisiacu s podnikaním. Rovnako súdnemu exekútorovi nevznikla daňová povinnosť podľa § 14 ods. 1 Zákona č. 289/1995 Z. z., pretože táto povinnosť by mu vznikla iba vtedy, ak by splňal podmienky vzniku daňovej povinnosti ustanovenej v § 14 ods. 1 Zákona č. 289/1995 Z. z.. Zákonom č. 524/2001 Z. z. bola činnosť súdneho exekútora zaradená do zdaniteľných plnení a to doplnením poznámky pod čiarou 2a k § 2 ods. 2 písm. b) Zákona č. 289/1995 Z. z.. Je teda nepochybné, že až od 1. 1. 2002 mohol exekútor uskutočňovať zdaniteľné plnenia. Správca dane však napriek žiadosti exekútora o vrátenie zaplatenej dane z pridanej hodnoty (nesprávne označenej v žiadosti ako vrátenie nadmerného odpočtu DPH) začal vykonávať daňovú kontrolu ako by išlo naozaj o daňovú kontrolu podľa ustanovenia § 23 ods. 1, 2 v spojení s ustanovením § 42 ods. 2 zákona č. 289/1992 Zb.

Sťažovateľ je teda presvedčený o tom, že tak pre vykonanie daňovej kontroly, ako aj pre vydanie dodatočného platobného výmeru neboli splnené podmienky, za ktorých sa tieto môžu uskutočniť, keďže sťažovateľ nemal spôsobilosť byť účastníkom konania - daňovým subjektom (platiteľom dane).

Sťažovateľ vidí pochybenie orgánov zodpovedných za porušenie práva aj vtom, že tak rozhodnutia daňových orgánov, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu vychádzalo z postupu, ktorý nútil sťažovateľa konať niečo, čo mu zákon neukladá. Je nesporné, že správca dane vyzval splnomocnenca sťažovateľa v daňovom konaní o možnosť nahliadnuť do exekučných spisov, aj keď o túto možnosť môže požiadať len exekútor a splnomocnenec pre daňové konanie nezastupoval exekútora v exekučnom konaní. Sťažovateľ osobne ako súdny exekútor alebo ním poverený zamestnanec mohol dať nahliadnuť do spisov (§ 205 ods. 2 Exek. poriadku), ale nešlo o jeho povinnosť. Takáto povinnosť nevyplýva ani zo žiadnych ustanovení Zákona č. 511/1992 Zb., pretože exekučné spisy nie sú dôkaznými prostriedkami podľa ustanovení § 6 a § 29 Zákona č. 511/1992 Zb., pretože nakladanie s nimi má špeciálny režim, zákon (exekučný poriadok) ustanovuje osobitný postup pri nazeraní do spisov). Ako vyplýva z ustanovení Exekučného poriadku, správca dane mohol nahliadnuť len do spisov, ktoré nie sú uložené v exekútorskom archíve. Sťažovateľ znovu opakuje, že on ako súdny exekútor neodmietol správcovi dane nahliadnuť do exekučných spisov, pretože na sťažovateľa ako na súdneho exekútora sa správca dane s takouto žiadosťou nikdy neobrátil.

Sťažovateľ poukazuje na to, že v žiadnom ustanovení Exekučného poriadku nie je uvedené, že by mal správca dane oprávnenie nazerať do spisov aj v prípade vykonávania daňovej kontroly u exekútora.

Vo vzťahu k exekútorovi ako k imaginárnemu daňovému subjektu nemohol správca dane zasahovať do práv iných osôb a to účastníkov daňového konania tým, že by sa oznamoval so skutočnosťami, ktoré chráni povinnosť mlčanlivosti exekútora.

Správca dane napriek tomu postupoval pri vydaní dodatočného platobného výmeru spôsobom ako by exekútor neumožnil zistiť podklady pre vyrubenie dane a preto správca dane vyrubil daň podľa pomôcok. Pre takýto postup, tak ako to vyplýva z vyššie uvedených skutočností, neexistoval žiaden zákonný základ. (...)

Z rovnakých dôvodov považuje sťažovateľ svoje práva v tejto sťažnosti uvedené, porušené aj rozhodnutiami daňových orgánov. (...)

Sťažovateľ poukazuje na to, že predmetom napadnutého rozhodnutia je povinnosť zaplatiť daň, teda povinnosť majetkovej povahy. Zaväzuje ho teda vynaložiť zo svojho majetku sumu určenú rozhodnutím, bez toho, aby na takýto postup a rozhodnutie, existovali zákonné možnosti.

Rozhodnutia daňových orgánov nútia sťažovateľa urobiť vo svojej majetkovej sfére také dispozície, v dôsledku ktorých sa majetok sťažovateľa zmenší.

Takýto príkaz, ktorý v skutočnosti znamená nútené zbavenie majetku však možno uskutočniť len pri súčasnom dodržaní viacerých podmienok, z ktorých prvým základom je, že sa tak musí udiť na základe zákona. V kontexte vyššie uvedených námietok však o zákonnosti takého postupu nemožno ani len uvažovať.“

Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby sťažnosť prijal na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy súdom zakotvené v článku 46 ods. 2 Ústavy SR, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní

základných práv a slobôd zakotvené v článku 13 odsek 1 Ústavy SR rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo dňa 4. 8. 2006, bolo porušené.

Právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, vlastníť majetok zakotvené v článku 20 ods. 1 Ústavy SR s právom na pokojné užívanie majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nebyť zbavený majetku zakotveného v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní základných práv a slobôd zakotveného v článku 13 odsek 1 Ústavy SR dodatočným platobným výmerom na daň z pridanej hodnoty Daňového úradu K. sp. zn. 709/340/15124/2004 zo dňa 19. 3. 2004, bolo porušené.

Právo sťažovateľa domáhať sa svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, vlastníť majetok zakotvené v článku 20 ods. 1 Ústavy SR s právom na pokojné užívanie majetku zakotvené v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nebyť zbavený majetku zakotveného v článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s jeho právom na to, aby mu povinnosti boli ukladané na základe zákona v jeho medziach a pri zachovávaní základných práv a slobôd zakotveného v článku 13 odsek 1 Ústavy SR rozhodnutím Daňového riaditeľstva SR pracoviska K. sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo dňa 6. 7. 2004, bolo porušené.

Ústavný súd zrušuje napadnuté rozhodnutia a vec vracia Daňovému riaditeľstvu SR na nové konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk.

Odporcovia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv

alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o správnosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo

c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

1. K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a v čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 1 dodatkového protokolu v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy dodatočným platobným výmerom daňového úradu na daň z pridanej hodnoty sp. zn. 709/340/15124/2004 z 19. marca 2004 a rozhodnutím daňového riaditeľstva sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo 6. júla 2004

Z textu čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdiv je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z uvedeného vyplýva, že ak je v konkrétnom prípade oprávnený o ochrane základných práv a slobôd rozhodnúť všeobecný súd, tak to vylučuje právomoc ústavného súdu.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich označených základných práv napadnutým platobným výmerom daňového úradu sp. zn. 709/340/15124/2004 z 19. marca 2004, napadnutým rozhodnutím daňového riaditeľstva sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 zo 6. júla 2004 a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006. Právomoc všeobecného súdu rozhodnúť o žalobe sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva vydaného v spojení s napadnutým platobným výmerom daňového úradu v tomto prípade (vzhľadom na princíp subsidiarity) vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd časť sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich základných práv a slobôd napadnutým výmerom daňového úradu a napadnutým rozhodnutím daňového riaditeľstva pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006

Porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 a jeho rozhodnutím zo 4. augusta 2006 sťažovateľ vidí v tom, „že pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutí daňových orgánov aplikoval ustanovenia všeobecne záväzných predpisov – zákona č. 289/1995 Z. z. spôsobom, ktorý je v rozpore s uvedenými základnými právami sťažovateľa“. Podľa tvrdenia sťažovateľa sa príslušné orgány na všetkých stupňoch rozhodovania, a teda ani najvyšší súd nezaoberali jeho námietkou, že dodatočný platobný výmer vydaný daňovým úradom 6. júla 2004 pod sp. zn. VI/256/1703/3466/2004 a jemu predchádzajúce vykonanie kontroly na daň

z pridanej hodnoty u sťažovateľa, neboli v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, pretože sťažovateľ v relevantnom čase nebol osobou vykonávajúcou zdaniteľné plnenia, a teda nevznikla mu ani daňová povinnosť, ktorá bola v konečnom dôsledku daňovým úradom vyrubená. Sťažovateľ je toho názoru, že povinnosťou vo veci rozhodujúcich orgánov bolo predovšetkým vyriešiť ním nastolenú otázku, k čomu však nedošlo.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť iba v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Uvedený článok je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého je možné domáhať sa práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006.

Ústavný súd preto skúmal, či namietaný rozsudok najvyššieho súdu má atribúty takej protizákonnosti, ktoré znamenali vo svojom dôsledku porušenie základných práv sťažovateľa.

V prvom rade je potrebné konštatovať, že najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi prístup k súdnej ochrane, pretože odvolaním sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 32/2004-30 z 18. marca 2005 sa meritórne zaoberal a rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Ďalej ústavný súd zisťoval, či namietaný rozsudok nie je svojvoľný alebo arbitrárny, čo by mohlo viesť k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu.

Najvyšší súd výrok svojho rozsudku sp. zn. 5 SŽ-o-KS 79/2005 zo 4. augusta 2006 potvrdzujúceho rozsudok krajského súdu č. k. 1 S 32/2004-30 z 18. marca 2005, ktorým tento súd žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia daňového riaditeľstva a požadoval jeho zrušenie z dôvodu, že daňové riaditeľstvo vec po právnej stránke posúdilo nesprávne, zamietol ako nedôvodnú, založil na týchto dôvodoch:

„(...) žalobca poukázal na to, že rozsudkom krajského súdu bola vec po právnej a skutkovej stránke posúdená nesprávne. Predovšetkým žalobca poukazoval na to, že bolo povinnosťou správcu dane, aby si právne relevantným spôsobom podľa ust. § 204 ods. 2 v spojení s § 208 ods. 1 Exekučného poriadku zabezpečil dostupnosť požadovaných dôkazných prostriedkov, čo v konečnom dôsledku bolo potvrdené aj listom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. j. 10871/2004-52 zo 17. 8. 2004 (...).

Žalobca tiež poukázal na to, že správca dane nenaplnil dôsledne ustanovenie o určovaní dane prostredníctvom pomôcok, lebo akceptoval materiály predložené žalobcom, a na ich základe určil daň. Rovnako, ako vo svojich predchádzajúcich písomných vyjadreniach žalobca zotrval na svojom argumente, že u súdneho exekútora absentujú základné hmotno-právne podmienky pre uplatnenie dane z pridanej hodnoty. (...)

Z vyjadrenia žalovaného zo dňa 25. 5. 2005 (...) vyplýva, že podstatou konania je právne relevantný výklad otázky, či správca dane bol oprávnený za kontrolované zdaňovacie obdobie určiť daň na základe pomôcok. Pre vyriešenie tejto otázky treba objasniť správnosť tvrdenia žalobcu, či je nevyhnutné zbaviť exekútora v daňovom konaní mlčanlivosti tak, ako to bolo tvrdené v liste Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zo dňa 17. 8. 2004.

(...) Po pojednávaní odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie je v súlade so zákonom. Vzhľadom na to podľa § 219 O. s. p. odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd z pripojeného administratívneho spisu zistil, že žalobca sa ako daňový subjekt dobrovoľne zaregistroval za platiteľa dane z pridanej hodnoty s účinnosťou od 1. 2. 1996, kedy pôvodné štvrtročné zdaňovacie obdobie bolo s účinnosťou od 1. 1. 1997 zmenené na mesačné.

Po začatí daňovej kontroly bol žalobca postupne vyzvaný, aby zabezpečil vhodné miesto pre výkon daňovej kontroly a na predloženie dokladov, ktorých druh bol konkrétne upresnený vo výzve z 1. 7. 2002. Žalobca za účelom vykonania daňovej kontroly predložil peňažný denník, evidenciu dane z pridanej hodnoty, došlé a odoslané faktúry vrátane knihy odoslaných faktúr, pokladničné doklady a výpisy z jednotlivých účtov žalobcu. V druhom polroku 2002 po vzájomnej komunikácii žalobcu a žalovaného boli dohodnuté termíny, kedy sa malo zrealizovať nahliadnutie do spisov žalobcu. K uvedenej činnosti nakoniec nedošlo, lebo žalobca prostredníctvom svojho splnomocnenca v daňovom konaní oznámil žalovanému, že až po obdržaní rozhodnutia o zbavení povinnosti mlčanlivosti je pripravený na predloženie požadovaných spisov.

Najvyšší súd konštatuje, že žalobca počas daňovej kontroly je predovšetkým ako kontrolovaný daňový subjekt, pričom správca dane musí prihliadnuť na osobitosti jeho profesie (...). Exekučný poriadok zaviedol určité obmedzenia pri manipulácii so spismi súdneho exekútora, avšak žiadne ustanovenie Exekučného poriadku nezakazuje správcovi dane v daňovom konaní nazeráť do spisov súdneho exekútora.

Požiadavka nazerania do spisu súdneho exekútora je v súlade so zákonom aj vtedy, ak oprávnený orgán, a tým je aj v zmysle § 206 ods. 1 Exekučného poriadku správca dane, chce nahliadnuť do spisu v kancelárii súdneho exekútora (...), alebo si ich na základe písomnej žiadosti nechať za týmto účelom zaslať v zmysle § 207 Exekučného poriadku.

Najvyšší súd sa nestotožňuje so stanoviskom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zo 17. 8. 2004. Za správnu považuje argumentáciu krajského súdu, že povinnosť mlčanlivosti súdneho exekútora v rozsahu vymedzenom v § 32 ods. 1 Exekučného poriadku sa nevzťahuje na údaje a informácie, ktoré sú obsiahnuté v spise súdneho exekútora. Pre účely daňového konania je táto povinnosť subjektívne užšie vymedzená, lebo sa nevzťahuje

na samotný daňový subjekt ako účastníka konania znášajúceho daňové bremeno pri dokazovaní ale konkrétne iba na svedkov. Úniku informácií zistených v daňovom konaní zo spisov súdneho exekútora bráni daňové tajomstvo, ktoré má v zmysle § 23 zák. č. 511/1992 Zb. obdobný charakter ako aj rozsah a úroveň ochrany. Preto požiadavku žalobcu, aby si správca dane pred nahliadnutím do spisov zaobstaral od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zbavenie mlčanlivosti exekútora, treba označiť za irelevantnú.

Vzhľadom na hore uvedené závery o bezdôvodnosti odmietnutia nahliadnúť správcovi dane do spisov súdneho exekútora, tzn. že na strane kontrolovaného daňového subjektu nedošlo k súčinnosti v znášaní dôkazného bremena [vid' § 15 ods. 5 písm. c) a d) a od. 6 písm. c), d), e) a g) v spoj. s § 29 ods. 8 zák. č. 511/1992 Zb.], potom správca dane v zmysle § 29 ods. 6 zák. č. 511/1992 Zb. pristúpil k určaniu dane na základe pomôcok.

Neobstojí preto žalobcom uvádzané tvrdenie, že listiny predložené žalobcom správcovi dane počas daňovej kontroly nie je možné označiť za pomôcky v zmysle citovaného ustanovenia, lebo aj tieto listiny možno zahrnúť pod demonštratívne vymedzený pojem pomôcka.

Na základe uvedeného bola argumentácia žalovaného vrátane jeho postupu a osobitný rozsah prieskumu v odvolacom konaní pri aplikácii § 48 ods. 4 zák. č. 511/1992 Zb. Najvyšším súdom vyhodnotená ako správna a zákonná.

Takisto námietka žalobcu, že žalovaný namiesto toho, aby pozitívne alebo negatívne rozhodol o žalobcovej žiadosti o vrátenie preplatku dane v zmysle § 63 zák. č. 511/1992 Zb., začal daňovú kontrolu, zisťoval skutkový stav prostredníctvom daňovej kontroly a na jeho základe ako aj s odvolaním sa na ust. § 44 ods. 6 písm. b) bod 1. zák. č. 511/1992 Zb. vydal dodatočný platobný výmer, bola Najvyšším súdom s odkazom na ust. § 15 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. vyhodnotená ako nedôvodná.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. daňovou kontrolou zamestnanec správcu dane zisťuje alebo preveruje základ dane alebo iné skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane, alebo vznik daňovej povinnosti, a to u daňového subjektu alebo na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje. Daňová kontrola sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie účelu podľa tohto zákona alebo zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. Za daňovú kontrolu sa považuje aj kontrola oprávnenosti vrátenia dane alebo nadmerného odpočtu podľa zákona č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

a kontrola osobitného spôsobu zdaňovania príjmov daňovníkov prevádzkujúcich niektoré živnosti.

Podľa § 204 ods. 2 Exekučného poriadku platného v čase vykonávania daňovej kontroly, odpisy a potvrdenia zo spisov uložených v kancelárii exekútora vydáva na žiadosť oprávnených orgánov a osôb (§ 206) exekútor alebo ním poverený zamestnanec.

Podľa § 206 ods. 1 v spojení s § 207 Exekučného poriadku oprávnenými orgánmi, ktorým exekútor požičia svoje spisy na odôvodnenú písomnú žiadosť, sú v rozsahu svojej pôsobnosti Exekútorská komora, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, orgány činné v trestnom konaní, súdy, prokuratúra, daňové úrady, správy finančnej kontroly a katastrálne úrady.

Vzhľadom na hore uvedené skutkové zistenia dospel Najvyšší súd k záveru, že rozsudok krajského súdu je vecne správny a preto ho podľa § 219 O. s. p. potvrdil.“

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06), že nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké procesné závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach podliehajúcich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi vyvodzujúcimi postup v občianskoprávnom konaní.

Ústavný súd uvádza, že nespokojnosť s rozhodnutím súdu sama osebe nemôže byť bez ďalšieho dôvodom na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa.

V súvislosti s namietaným nedostatkom dôvodov uznesenia najvyššieho súdu zo 4. augusta 2006 ústavný súd dodáva, že zistený nedostatok nesignalizuje také porušenie základných práv, ktorého intenzita si vyžaduje zo strany ústavného súdu potrebu v tejto otázke autoritatívne rozhodnúť. Napriek tomu, že namietané uznesenie najvyššieho súdu zo 4. augusta 2006 neobsahovalo explicitne odpoveď na sťažovateľom nastolenú otázku, či je alebo nie je odmena exekútora zdaniteľným plnením podliehajúcim dani z pridanej hodnoty, bolo z vecného hľadiska preskúmateľné, pretože s poukazom na obsah odvolania sťažovateľa z 18. mája 2005 podaného proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 32/2004-30 z 18. marca 2005 bol predmet prieskumu vymedzený prevažne so zameraním na správnosť použitia pomôcok pri určení daňovej povinnosti. Z obsahu odvolania sťažovateľa iba okrajovo vyplýva námietka, ktorá mala byť predmetom konania o sťažnosti pred ústavným súdom, a to konkrétne v texte odôvodnenia odvolania: „(...) Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že zákonné podmienky na použitie pomôcok pre určenie dane neboli dodržané a žalovaný konal v rozpore s ustanovením § 48 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb., keď sa v rozhodnutí o odvolaní nevysporiadal so zásadnou a určujúcou námietkou odvolania a právneho sporu. Použitím pomôcok sa daňové orgány účelovo vyhli vysporiadaniu sa so zásadnou otázkou, či zákonná odmena exekútora nepodlieha alebo podlieha dani z pridanej hodnoty.“ Najvyšší súd posudzoval dôvody odvolania a v súvislosti s nimi vydal rozhodnutie, ktoré v konečnom dôsledku v spojitosti s celým konaním (tak pred správnymi orgánmi, ako aj súdmi správneho súdnictva) dáva sťažovateľovi nepriamo odpoveď aj na ním namietanú otázku. Inými slovami povedané, nedostatok dôvodov rozhodnutia v danej veci nebol príčinou nepreskúmateľnosti namietaného uznesenia najvyššieho súdu zo 4. augusta 2006 v okolnostiach danej veci.

Z uvedených skutočností, z postupu najvyššieho súdu a z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že sťažovateľovi nebol odopretý prístup k súdu a že rozhodnutie najvyššieho súdu nie je ani svojvoľné a ani arbitrárne. Preto ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľa upravené v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 13 ods. 1 ústavy porušené neboli.

Vzhľadom na toto rozhodnutie ústavný súd o ďalších požiadavkách sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2008